

Ponovno Gradjenje Ferhadije

Author: [Branko Peric](#)

Ferhadija, banjalucka dzamija iz sesnaestog stoljeca, bila je unistena 1993. godine i svi njeni tragovi uklonjeni. Sada postoje izgledi da se ona ponovo izgradi uprkos protivljenju zadrnog gradonacelnika.

Prije vise od sest godina pod slavnu banjalucku dzamiju podmetnut je dinamit i tragovi rusevine odmah su bili uklonjeni; plac na kome se nalazila gradjevina godinama zjapi prazan. Ali uskoro bi moglo doci do ponovnog podizanja ovog objekta.

Dok preostali dio muslimanske zajednice nastoji da sto prije obnovi tu znacajnu bogomolju iz sesnaestog stoljeca, gradonacelnik Banja Luke Djordje Umicevic to ne dozvoljava. On kaze da bi ponovna izgradnja te dzamije predtsavljala "djavolsko opterecenje Daytonskog sporazuma".

U izjavi od 1-og oktobra gradonacelnik je objasnio da "dzamija Ferhadija ne predstavlja kulturno-istorijski spomenik ni jedne od tri bosanske nacije, nego spomenik turskim osvajacima koji su lokalno stanovnistvo tretirali okrutnije od fasista".

Nije sasvim jasno da li ovakve zadrte izjave mogu usporiti proces, ili doprinijeti uklanjanju samog Umicevica, kako izgradnja dzamije ne bi vise dolazila u pitanje.

U medjuvremenu je vodja bosanske islamske zajednice Mustafa Cerić izjavio da vec vidi kako i sami Srbi shvataju da je izgradnja tog objekta koji je bio pod zastitom UNESCO-a i u njihovom interesu. On tu cak ocekuje i pomoc Srpske pravoslavne crkve.

Prvobitna izgradnja Ferhadije zapocela je 1576. godine pod pokroviteljstvom Ferhat-pase Sokolovica, zapovijednika cijelog sandzaka. Za vrijeme vladavine komunista ova dzamija je spadala medju jugoslovenske spomenike kulture i njenom arhitekturom bili su zadivljeni pripadnici svih etnickih grupa. Ipak, dignuta je u zrak 6. maja 1993.

Osim Ferhadije, u periodu izmedju maja i oktobra 1993. u Banja Luci je minirano jos cetрнаest dzamija i njihovi tragovi su uklonjeni. Oko cetiri hiljade Muslimana, koliko ih je ostalo u Banja Luci, bogosluzi u prostorijama Islamske zajednice, koje se nalaze neposredno uz plac dzamije.

Bosanska komisija za zastitu spomenika kulture, agencija koja je osnovana na temelju Daytonskog sporazuma, ukljucila je Ferhadiju u svoj spisak sredinom prosle godine. Komisija je odmah nalozila vlastima u Banja Luci da zastite zemljiste za izgradnju, na kome se sada nalaze samo prljavstina i kamenje.

Pocetkom 1996. bosanska Islamska zajednica pozalila se komisiji za ljudska prava u Sarajevu i optuzila vlasti Republike Srpske da sprecavaju vjersku praksu, sto je u suprotnosti s evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Odmah nakon toga Republika Srpska je nalozila da se "muslimanima u Banja Luci smjesta mora omoguciti da obavljaju vjerske obrede na mjestima gdje su to prije cinili, da se moraju obezbijediti privremena mjesta za bogosluzenje dok se ponovo ne izgrade dzamije, te da se treba suzdrzavati od daljnjeg unistavanja ostataka porusenih dzamija". Ova naredba je uglavnom ignorisana.

Prije nesto vise od godinu dana banjalucke vlasti su intervenisale i sprijecile sahranu posmrtnih ostataka gradskog muftije na mjestu gdje je bila dzamija. Pristalice stranke gradonacelnika Umicevica, Srpske partije za Krajinu i Posavinu, bile su se okupile u velikom broju da bi sprijecile ukop.

Rezultat toga je i nalaz Komisije za ljudska prava u junu mjesecu ove godine u kome se kaze da su pripadnici bosanske islamske zajednice "diskriminisani, da ne uzivaju slobodu vjeroispovijesti i da nemaju pristup mjestima za bogosluzenje." Republici Srpskoj nalozeno je da islamskoj zajednici "hitno izda sve neophodne dozvole za rekonstrukciju sedam porusenih dzamija na njihovim prijasnjim mjestima".

Svoje posljednje nepomirljivo saopstenje Umicevic je objavio u trenutku kad je vlada Republike Srpske na celu s premijerom Miloradom Dodikom trebala da odgovori zahtjevima Komisije za ljudska prava i obrazlozi kako namjerava da ostvari ono sto joj je nalozeno.

Politicki analiticari u Banja Luci tumace Umicevicev bijes kao pokusaj omalovazavanja Dodika i njegove vlade. Gradsko ministarstvo za prostorno planiranje vjerovatno ce Islamskoj zajednici morati da izda trazene dozvole, nakon cega ce Umicevic i drugi nacionalisti moci da optuze Dodika za izdaju srpskih interesa.

Branko Peric je urednik Alternativne informativne mreze u Banja Luci.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/ponovno-gradjenje-ferhadije>